

Referat – møte i ressursgruppen for regional jordvernstrategi

Dato: 17.10.2017

Sted: Rogaland Fylkeskommune

Deltaker	Bedrift	Deltakelse
Lars Olav Tjeldflaat	Rogaland Fylkeskommune	Ja
Kristin Armstrong Oma	Arkeologisk museum	Forfall
Nils Melbøe	Bonde- og småbrukarlaget	Ja
Ola Andreas Byrkjedal	Bondelaget	Ja
Christine Haver	Rogaland Fylkeskommune	Ja
Anfinn Rosnes	Fylkesmannen i Rogaland	Ja
Geir Skadberg	Fylkesmannen i Rogaland	Ja
Tormod Karlsen	Haugalandet vekst	Nei
Einar Leknes	IRIS	Nei
Olaf Gjedrem	Jordvernforeningen	Ja
Øystein Langholm Hansen	LO	Forfall
Eirik Thoring	Naturvernforbundet	Ja
Tormod Andreassen	NHO	Ja
Torbjørn Ognedal	Regionråd Dalane	Nei
Geir Ims	Ryfylke IKS	Ja
Arve Fløysvik	Sandnes kommune	Ja
Steinar Nordvoll	Eigersund kommune	Ja
Bjørn Meling	Time kommune/Jærrådet	Ja
Bjørn Bruaset	Tysvær kommune/HL vekst	Ja
Daniela Müller-Eie	UIS	Nei

Fra arbeidsgruppen stilte: Rune Lian, Fylkesmannen i Rogaland

Dagsorden for møtet

1. Gjennomgang av referat fra møtet 8/9

Behandling: Det var ikke merknader til referatet

2. Oppfølgingspunkt fra møtet 8/9

- o Verdier – avlingstall mv ulike markslag (FM)
- o Matvaresikkerhet Norge – status, på sikt (FM)
- o Kartlegging arealstatus jordbruk kommuner, GDE, dyretall mv. (FM)
- o Kompenserende tiltak (Massehåndtering, nydyrkingspotensiale, mv) (FM)
- o Status arealbruk - arealreserver, fortetningspotensial (FK)
- o Arealbehov aktuelle samferdselsprosjekter - anslag (Foreløpig uavklart punkt)

Behandling: Videre arbeid med overnevnte punkter ble presentert for ressursgruppen (se utsendt lysbilde-presentasjon). «Arealbehov aktuelle samferdselsprosjekt» ble ikke presentert.

Innspill:

- Det ble stilt spørsmål om status i med arbeidet gjødselvereforskriften. Fylkesmannen svarte at det er arbeidet er i prosess. Det ble ellers poengtert at det er viktig at regionale myndigheter spiller inn i arbeidet med revidering av gjødselvereforskriften. Utfallet har svært stor betydning for landbruket i Rogaland som et stort husdyrfylke og verdien i de gjødsla beitenene.
- Til presentasjon av kompenserende tiltak, massehåndtering og nydyrking ble det god diskusjon med mange innspill. For at landbruksarealer skal bli hensyntatt i plansaker og ved konseptvalgutredninger (KVU) må alle parter påse at jordvernet kommer på dagsorden så tidlig som mulig i prosessen. Dette er særlig viktig i KVU som en omfattende silingsprosess. Jordvernet gjøres tidlig i prosessen, mens kompenserende tiltak må være en siste utvei. Kompenserende tiltak som en generell løsning på behov for nytt areal kan bidra til legitimering av omdisponering av jord. Videre ble det opplyst at Tysvær kommune i sin kommuneplan har lagt inn bestemmelser rundt massehåndtering som i stor grad minner om deler av retningslinjene i Regionalplan for massehåndtering på Jæren. Ved jordflytting som kompenserende tiltak er det særlig viktig å stille krav til utføring og kvalitet ovenfor entreprenør. Det må ellers være en edruelighet i forbindelse med krav om massehåndtering og jordflytting i kostnadskrevenne samferdselsprosjekt. Kraftig fordyrende tiltak kan fort slå tilbake på strategien og møte politisk motstand. Det var enighet om at strategien har omtale av dette i tiltaksdelen.
- Det er ellers viktig å huske på at utenfor de sentrale jordbruksområdene er det større utfordring å holde jordbruksjorden i hevd.

- Vi må stimulere til næringsaktivitet i fylket, men ikke på bekostning av jordvern. Dette stiller større krav til måten vi tenker arealplanlegging på, og er avhengig av politisk vilje.
- Beitene må tas med i arealberegningsanalysen.
- Husholdning innenfor de områder avsatt/regulert til bebyggelse vi har i dag er et svært viktig grep for å redusere behovet for nye areal.

Oppfølgingspunkt:

- Arbeidet med gjødselvereforskriften er viktig, men har ellers liten relevans for arbeidet med jordvernstrategien og vil ikke bli fulgt opp konkret videre i dette arbeidet.
- Retningslinjene i Regionalplan for massehåndtering på Jæren bør innarbeides i kommuneplanene. Det kan her vises til kommuneplanbestemmelsene i Tysvær. Dette bør være et punkt under tiltaksdelen i strategien.
- Det bør i strategien legges inn tiltak som kan ende ut i kunnskap og krav til jordflyttingsprosjekt for å oppnå best mulig jordkvalitet.
- Fortsette å stimulere til aktivt landbruk i hele fylket.
- Arbeid med arealanalyser videreføres, og forbruk av dyrka jord ses i sammenheng med utbyggingsmønstre. Beitene må tas med i arealberegningsanalysen.
- Stimulere til/stille krav om konsentrert og tett bebyggelse.
- Etablere et kommunevis arealregnskapssystem basert på faktisk utbygd areal.

3. Mål (FM/FK)

Konkretisering

Metodikk for arealanalyser

Behandling: Det var en god diskusjon rundt målformuleringen. Skal vi ha et konkret måltall for maksimalt årlig omdisponert? Skal et eventuelt måltall fordeles med kvoter eller gjennom regional plan? Trenger vi et konkret måltall eller skal vi sette tydelige grenser?

Innspill:

- Ved å sette et konkret måltall for maksimalt årlig omdisponert jordbruksareal i fylket oppstår det også et behov for å fordele/regulere omdisponeringen ovenfor de ulike kommunene. Skal det innføres et kvotesystem eller blir det «førstemann til mølla»? Konkretisering må være kunnskapsbasert slik at samfunnsmessig viktige arealbehov kan løses med minst mulig forbruk av jord.
- Et kvotesystem krever en klar detaljstyring i den enkelte kommune. Utviklingsstrategiene i de ulike regionale BAT-planene er premissgivende for hvor omdisponering anses avklart.
- Dersom vi setter en langsiktig grense som reguleres strengt kan behovet for et konkret måltall falle bort. Da er det tydelig hva kommunene må forholde seg til og forvalte (Jfr. Nylig vedtatt Regionalplan for Haugalandet der det er valgt å ikke bruke langsiktig grense. I Jærplanen brukes kjerneområde landbruk for områder med mindre tettsteder for å unngå at etablering av langsiktig grense får motsatt effekt, dvs. at «innsiden» oppfattes som frigiving av byggeområder).
- Strategien må ha et konkret måltall som en styringsparameter i tid.

- Det er ellers viktig å ha en dialog opp mot samferdselsetatene i prosessen med utarbeidelse av strategien.
- Enkelte utbyggingsområder som må anses som «gamle synder» som ikke er igangsatt bør revurderes.

Oppfølgingspunkt:

- Hvordan et eventuelt måltall skal forvaltes og fungere som en styringsparameter må vurderes og beskrives i strategiens utredningsdel og konkretiseres i tiltaksdelen. Relevante vurderingstema er behovet for et måltall kontra en strengt regulert langsiktig grense landbruk. Det må jobbes videre med å sammenholde måltall som styringsparameter med faktisk arealforbruk (trend) og prognoser for framtidig arealforbruk.
- Det må jobbes videre med å involvere samferdselsetatene i arbeidet med strategien.
- Hvordan kan vi stimulere til å ta ut utbyggingsområder som anses om strategisk uheldige?

4. Tiltaksdelen (FM/FK)

Behandling: Det ble ikke tid til å gå inn på tiltakene.

5. Videre prosess – neste møte

Neste møte settes til 20.12.2017 kl 10-12. Innkalling kommer.